

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 28 januari 1937 kl. 1 e. m.

Konstitutionsutskottets memorial med uppgift å vissa vilande förslag till ändringar i grundlagarna.

Till grundlagsenlig behandling får utskottet härmed för riksdagen anmäla följande under sistförflutna fyraårsperiod jämlikt § 64 riksdagsordningen såsom vilande antagna förslag till ändringar i rikets grundlagar, vilka utskottet funnit icke stå i sådant samband med övriga vilande grundlagsförslag eller med lagstiftningsfrågor, direkt sammanhängande med vilande grundlagsförslag, att hinder föreligga för omedelbart upptagande av dem till slutligt avgörande.

Övriga från sistförflutna fyraårsperiod vilande grundlagsförslag kommer utskottet att anmäla i senare memorial.

Förslag

till ändringar i grundlagarna, hänskjutna till grundlagsenlig behandling vid nu pågående riksdag:

- 1) a) angående ändrad lydelse av §§ 53 och 54 regeringsformen och §§ 33, 35—37, § 38 mom. 2 samt §§ 44, 50, 75 och 78 riksdagsordningen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Regeringsformen.

§ 53.

Lagtima riksdag skall för ärendenas beredning tillsätta dessa utskott: ett konstitutionsutskott, ett statsutskott, ett bevillningsutskott, ett bankoutskott, två lagutskott samt ett jordbruksutskott med den sammansättning och de uppgifter, som i riksdagsordningen bestämmas.

Å urtima — — — förekommande ärenden.

§ 54.

Vid varje riksdag skola kamrarna utse en nämnd av sexton ledamöter att med Konungen rådpläga om ären-

§ 53.

Lagtima riksdag skall för ärendenas beredning tillsätta dessa utskott: ett utrikesutskott, ett konstitutionsutskott, ett statsutskott, ett bevillningsutskott, ett bankoutskott, två lagutskott samt ett jordbruksutskott med den sammansättning och de uppgifter, som i riksdagsordningen bestämmas.

Å urtima — — — förekommande ärenden.

§ 54.

Ledamöterna av riksdagens i föregående § omförmälda utrikesutskott vare ock ledamöter av en nämnd med

(Nuvarande lydelse.)

den, som angå rikets förhållande till främmande makter. Rådplägning med denna utrikesnämnd bör i alla utrikesärenden av större vikt äga rum före avgörandet. Då ärende förekommer till behandling, skola alla tillgängliga handlingar och upplysningar meddelas. De beslut Konungen fattar i ärenden, som varit föremål för rådplägning med nämnden, varde delgivna dess ledamöter senast vid nästa sammanträde.

Ministern för — — — erhålla betydelse.

Nämndens ledamöter — — — tystnadspliktens iakttagande.

(Föreslagen lydelse.)

uppgift att med Konungen rådpläga om ärenden, som angå rikets förhållande till främmande makter. Rådplägning med denna utrikesnämnd bör i alla utrikesärenden av större vikt äga rum före avgörandet. Då ärende förekommer till behandling, skola alla tillgängliga handlingar och upplysningar meddelas. De beslut Konungen fattar i ärenden, som varit föremål för rådplägning med nämnden, varde delgivna dess ledamöter senast vid nästa sammanträde.

Ministern för — — — erhålla betydelse.

Nämndens ledamöter — — — tystnadspliktens iakttagande.

Riksdagsordningen.

§ 33.

1. Så snart — — — vice talman. Närmare bestämmelser — — — beslutad stadga.

2. Innan val — — — levnadsåren äldst.

3. Där talman — — — vice talman.

4. Vid samtidigt — — — förfallet upphört.

§ 35.

Vardera kammaren äger utse och förordna sin sekreterare. Den betjning, som vardera kammaren i övrigt för sig under riksdagen anser nödig, tillsättes av talmannen och några utav kammaren därtill utsedda ledamöter, efter samråd med sekreteraren.

§ 36.

1. Vill Konungen — — — omedelbart upplöst.

§ 33.

1. Så snart — — — vice talman. Närmare bestämmelser — — — beslutad stadga.

2. Innan val — — — levnadsåren äldst.

3. Där talman — — — vice talman.

4. Vid samtidigt — — — förfallet upphört.

5. Vardera kammaren äger utse och förordna sin sekreterare. Den betjning, som vardera kammaren i övrigt för sig under riksdagen anser nödig, tillsättes av talmannen och några utav kammaren därtill utsedda ledamöter, efter samråd med sekreteraren.

§ 35.

1. Vill Konungen — — — omedelbart upplöst.

(Nuvarande lydelse.)

2. Då riksdag — — — vara avslutad.

Vill Konungen — — — omedelbart avslutad.

(Föreslagen lydelse.)

2. Då riksdag — — — vara avslutad.

Vill Konungen — — — omedelbart avslutad.

Ärendenas beredning.

§ 37.

1. Å varje lagtima riksdag skola, inom sex dagar efter dess öppnande, tillsättas: ett konstitutionsutskott, ett statsutskott, ett bevillningsutskott, ett bankoutskott, två lagutskott samt ett jordbruksutskott. Dessa riksdagens ständiga utskott skola bestå: konstitutionsutskottet av tjugu, statsutskottet av tjugufyra, bevillningsutskottet av tjugu, bankoutskottet av sexton, vardera lagutskottet av sexton samt jordbruksutskottet av sexton ledamöter, vilka vardera kammaren till halva antalet inom sig väljer; ankommande på kamrarnas sammanstående beslut att, när sådant finnes vara av nöden, tillsätta särskilt utskott för upptagande av frågor, som tillhöra ständigt utskotts behandling, så ock att, därest *utskott* anmäler behov av förstärkning i ledamöternas antal, sådant bevilja.

2. Vardera kammaren *äger* ock inom sig *utse* suppleanter att, när utskottsledamöter avgå eller få förfall, i deras ställe inträda.

3. Därest i — — — kammaren tillsättas.

4. Å urtima — — — förekommande ärenden.

§ 36.

1. Å varje lagtima riksdag skola, inom sex dagar efter dess öppnande, tillsättas: *ett utrikesutskott*, ett konstitutionsutskott, ett statsutskott, ett bevillningsutskott, ett bankoutskott, två lagutskott samt ett jordbruksutskott. Dessa riksdagens ständiga utskott skola bestå: *utrikesutskottet av sexton*, konstitutionsutskottet av tjugu, statsutskottet av tjugufyra, bevillningsutskottet av tjugu, bankoutskottet av sexton, vardera lagutskottet av sexton samt jordbruksutskottet av sexton ledamöter, vilka vardera kammaren till halva antalet inom sig väljer; ankommande på kamrarnas sammanstående beslut att, när sådant finnes vara av nöden, tillsätta särskilt utskott för upptagande av frågor, som tillhöra ständigt utskotts behandling, så ock att, därest *annat utskott än utrikesutskottet* anmäler behov av förstärkning i ledamöternas antal, sådant bevilja.

2. Vardera kammaren *utser* ock inom sig suppleanter att, när utskottsledamöter avgå eller få förfall, i deras ställe inträda. *Antalet suppleanter i utrikesutskottet skall vara åtta från vardera kammaren.*

3. Därest i — — — kammaren tillsättas.

4. Å urtima — — — förekommande ärenden.

(Nuvarande lydelse.)

5. Valen till — — — beslutad stadga.

6. Ej må statsrådsledamot, justitieråd eller regeringsråd i utskott eller val till utskott deltaga.

Ej heller — — — i § 39 mom. 2 förmäles.

(Föreslagen lydelse.)

5. Valen till — — — beslutad stadga.

6. Ej må statsrådsledamot, justitieråd eller regeringsråd i utskott eller val till utskott deltaga, dock att beträffande utrikesutskottet gäller vad i § 37 mom. 2 sägs.

Ej heller — — — i § 39 mom. 2 förmäles.

§ 37.

1. Utrikesutskottet skall meddela utlåtanden och avgiva förslag i anledning av dit hänvisade frågor, som angå rikets förhållande till främmande makter och ej tillhöra annat utskotts behandling.

2. Då något av Konungen för riksdagen framlagt ärende förekommer till behandling i utskottet, skola alla tillgängliga handlingar delgivas utskottet.

Ministern för utrikes ärendena må själv eller genom ämbets- eller tjänsteman meddela utskottet muntliga eller skriftliga upplysningar.

3. I den mån Konungen eller utskottet med hänsyn till rikets säkerhet eller andra av förhållandet till främmande makt betingade, synnerligen viktiga skäl finner upplysningar, som meddelas i visst ämne, böra hemliga hållas, vare utskottets ledamöter till tystnadsplikt förbundna. Ledamot, så ock suppleant, skall första gången han är närvarande vid sammanträde med utskottet avgiva försäkran om tystnadspliktens iakttagande.

§ 38.

2. Utskottet skall vidare meddela utlåtanden och avgiva förslag i an-

§ 38.

2. Utskottet skall vidare meddela utlåtanden och avgiva förslag i an-

(Nuvarande lydelse.)

ledning av dit hänvisade frågor, som *antingen* angå stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av kommunallagarna samt av lagar och författningar om statsrådets ansvarighet, om statsdepartementen, om kommandomål, om förvärvande och förlust av medborgarrätt, om rikets vapen och flagga, om allmänt kyrkomöte och om allmän folkomröstning i ämnen, som ej tillhöra annat utskotts behandling, *eller ock röra överenskommelser med främmande makter i sådana ämnen.*

— — — — —

§ 44.

Finnes fråga äga nära samband med ämne, som tillhör visst ständigt utskotts behandling, må frågan kunna till nämnda utskott hänvisas, ändå att den enligt föreskrifterna i §§ 38—43 skolat handläggas av annat ständigt utskott.

§ 50.

Den i 54 § regeringsformen omförmälda utrikesnämnd skall bestå av åtta ledamöter från vardera kammaren. De skola inom sex dagar efter riksdagens öppnande väljas på sätt om val till utskott är stadgat. Sedan valet ägt rum, skall vardera kammaren i samma ordning utse åtta suppleanter. Ledamot utövar sin befattning till dess nytt val förrättas vid nästa riksdag, dock att ledamot, som avgår ur riksdagen innan den tid, för vilken han blivit vald till riksdagsman, tilländalupit, eller som utnämnes till statsråd, ej vidare skall

(Föreslagen lydelse.)

ledning av dit hänvisade frågor, som angå stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av kommunallagarna samt av lagar och författningar om statsrådets ansvarighet, om statsdepartementen, om kommandomål, om förvärvande och förlust av medborgarrätt, om rikets vapen och flagga, om allmänt kyrkomöte och om allmän folkomröstning i ämnen, som ej tillhöra annat utskotts behandling.

— — — — —

§ 44.

Finnes fråga äga nära samband med ämne, som tillhör visst ständigt utskotts behandling, må frågan kunna till nämnda utskott hänvisas, ändå att den enligt föreskrifterna i §§ 37—43 skolat handläggas av annat ständigt utskott.

§ 50.

Val av ledamöter och suppleanter i utrikesutskottet, varom stadgas i § 36, gälle ock som val av ledamöter och suppleanter till den i § 54 regeringsformen omförmälda utrikesnämnd. Ledamot av nämnden utövar sin befattning till dess nytt val till utrikesutskott förrättas, dock att ledamot, som avgår ur riksdagen innan den tid, för vilken han blivit vald till riksdagsman, tilländalupit, eller som utnämnes till statsråd, ej vidare skall anses tillhöra nämnden. Förordnar Konungen om nya val till båda kammarna eller den ena av dem, behålle

(Nuvarande lydelse.)

anses tillhöra nämnden. Förordnar Konungen om nya val till båda kamrarna eller den ena av dem, behålle utan hinder därav nämndens ledamöter sina befattningar.

Inträffar ledighet — — — nämndens sammanträden.

Konungen sammankallar — — — förordnar Konungen.

Skulle minst — — — nämnden sammankallad.

Ledamot av — — — bestämda grunder.

(Föreslagen lydelse.)

utan hinder därav nämndens ledamöter sina befattningar.

Inträffar ledighet — — — nämndens sammanträden.

Konungen sammankallar — — — förordnar Konungen.

Skulle minst — — — nämnden sammankallad.

Ledamot av — — — bestämda grunder.

§ 75.

Alla val skola ske med slutna sedlar, och iakttages därvid, att namnsedlarna, så framt de skola bliva gällande, böra vara enkla, hoprullade, omärkta och fria såväl från all tve tydighet i anseende till personernas namn som från oriktighet i anseende till deras antal; dock skall i fråga om val till utskott gälla, vad uti den i 37 § 5 mom. omförmälda stadga finnes föreskrivet. Mellan personer, som vid val undfått lika antal röster, skiljes genom lottning, när så erfordras.

§ 75.

Alla val skola ske med slutna sedlar, och iakttages därvid, att namnsedlarna, så framt de skola bliva gällande, böra vara enkla, hoprullade, omärkta och fria såväl från all tve tydighet i anseende till personernas namn som från oriktighet i anseende till deras antal; dock skall i fråga om val till utskott gälla, vad uti den i 36 § 5 mom. omförmälda stadga finnes föreskrivet. Mellan personer, som vid val undfått lika antal röster, skiljes genom lottning, när så erfordras.

§ 78.

De reglementariska föreskrifter, som för riksdagsgöromålen och ordningen hos kamrarna och utskotten anses nödiga till iakttagande jämte grundlagarna och den i 37 § 5 mom. omförmälda stadga, äger riksdagen eller i ämne, som angår kammare enskilt, denna kammare att fastställa. Ej må något däri införas, som mot grundlag eller annan gällande lag strider.

§ 78.

De reglementariska föreskrifter, som för riksdagsgöromålen och ordningen hos kamrarna och utskotten anses nödiga till iakttagande jämte grundlagarna och den i 36 § 5 mom. omförmälda stadga, äger riksdagen eller i ämne, som angår kammare enskilt, denna kammare att fastställa. Ej må något däri införas, som mot grundlag eller annan gällande lag strider.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)***b) angående ändrad lydelse av § 2 4:o tredje stycket tryckfrihetsförordningen.**

§ 2.

§ 2.

4:o — — — — —

Att protokoll, hållna hos Konungen i ministeriella ärenden och kommandomål, eller statsrådets protokoll och handlingar, eller riksståndens, eller utrikesnämndens, eller konstitutionsutskottets, rörande statsrådet eller rörande upplysningar, som prövats böra hemliga hållas, eller banko- och riksgäldsverkens, eller banko- och statsutskottens, eller revisorers över banko- och riksgäldsverken, rörande samma verks hemliga ärenden, icke kunna före femtio år efter protokollets eller handlingens datum till tryckning fordras, eller, utan vederbörandes tillstånd, utbekommas. Utgivnas sådana — — — icke uppenbara.

4:o — — — — —

Att protokoll, hållna hos Konungen i ministeriella ärenden och kommandomål, eller statsrådets protokoll och handlingar, eller riksståndens, eller utrikesnämndens, eller konstitutionsutskottets, rörande statsrådet eller *utrikes- och konstitutionsutskottens* rörande upplysningar, som prövats böra hemliga hållas, eller banko- och riksgäldsverkens, eller banko- och statsutskottens, eller revisorers över banko- och riksgäldsverken, rörande samma verks hemliga ärenden, icke kunna före femtio år efter protokollets eller handlingens datum till tryckning fordras, eller, utan vederbörandes tillstånd, utbekommas. Utgivnas sådana — — — icke uppenbara.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 36 år 1936 i anledning av en inom riksdagen väckt motion.

Första kammarens protokoll den 27 maj 1936.

Andra kammarens protokoll den 27 maj 1936.

2) angående ändrad lydelse av § 60 regeringsformen.*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

§ 60.

§ 60.

Till bevillningar räknas tull- och accismedlen, postmedlen, chartae-sigillataeavgiften, husbehovsbrännerimedlen samt vad varje riksdag dessutom särskilt såsom bevillning sig åtager. Ej må några allmänna avgifter, av vad namn och beskaffenhet som helst, utan riksdagens samtycke kunna förhöjas, tullen å inkommande och utgående spannmål allena

Till bevillningar räknas tull- och accismedlen, postmedlen, chartae-sigillataeavgiften, husbehovsbrännerimedlen samt vad varje riksdag dessutom särskilt såsom bevillning sig åtager. Ej må några allmänna avgifter, av vad namn och beskaffenhet som helst, utan riksdagens samtycke kunna förhöjas, tullen å inkommande och utgående spannmål allena

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

undantagen. Ej heller må *Konungen* statens inkomster *förpakta* eller, till vinning för *Sig och* kronan eller enskilda personer och korporationer, några monopolier *fastställa*.

undantagen. Ej heller må statens inkomster *förpaktas* eller, till vinning för kronan eller enskilda personer och korporationer, några monopolier *fastställas utan genom lag stiftad av Konung och riksdag samfällt i den ordning § 87 stadgar*.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 32 år 1936 i anledning av inom riksdagen väckta motioner.

Första kammarens protokoll den 28 mars 1936.

Andra kammarens protokoll den 28 mars 1936.

3) angående ändrad lydelse av § 44 regeringsformen och § 5 successionsordningen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Regeringsformen.

§ 44.

§ 44.

Ingen prins av det konungsliga huset, det vare sig kronprins, arvfurste eller furste, må gifta sig *utan Konungens vetskap och samtycke*. Sker det ändock; have han förverkat arvsrätt till riket både för sig, barn och efterkommande.

Ingen prins av det konungsliga huset, det vare sig kronprins, arvfurste eller furste, må gifta sig, *med mindre Konungen, sedan statsrådets tankar inhämtats, därtill lämnat samtycke*. Sker det ändock; have han förverkat arvsrätt till riket både för sig, barn och efterkommande.

Successionsordningen.

§ 5.

§ 5.

Prins av det kungl. huset må ej gifta sig *utan Konungens vetskap och samtycke*. Sker det ändock, have han förverkat arvsrätt till riket för sig, barn och efterkommande. Lag samma vare, om han, med eller utan *Konungens vetskap och samtycke*, tager till gemål enskild svensk eller utländsk mans dotter. *Dock vare honom ej förment, att med Konungens vetskap och samtycke taga gemål av svenska konungahuset, inom, i svensk lag, ej förbudna leder*.

Prins av det kungl. huset må ej gifta sig, *med mindre Konungen, sedan statsrådets tankar inhämtats, därtill lämnat samtycke*. Sker det ändock, have han förverkat arvsrätt till riket för sig, barn och efterkommande. Lag samma vare, om han, med eller utan *sådant samtycke*, tager till gemål enskild svensk mans dotter.

Hänvisning: Kungl. Maj:ts proposition nr 261 till 1936 års riksdag.
Konstitutionsutskottets utlåtande nr 35 år 1936.
Första kammarens protokoll den 27 maj 1936.
Andra kammarens protokoll den 27 maj 1936.

Anmärkning: Det av Kungl. Maj:t framlagda grundlagsändringsförslaget har av riksdagen i oförändrad form antagits såsom vilande.

4) angående ändrad lydelse av § 24 riksdagsordningen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 24.

§ 24.

Rösträtt må ej utövas av annan valberättigad än den, som vid *valtillfälle* personligen sig inställer; dock att dels sådan valberättigad, som *genom frånvaro från valdistriktet till följd av yrkes- eller tjänsteförpliktelse* är förhindrad att *personligen inställa sig vid valtillfället*, må, i den utsträckning och under de villkor, som stadgas i *vallagen*, utan sådan *inställelse* avgiva valsedel, dels ock make må, i den ordning, som stadgas i *nyssnämnda lag*, avgiva valsedel genom andra maken, därest denna är röstberättigad.

Rösträtt må ej utövas av annan valberättigad än den som, *på sätt i vallagen sägs*, vid *valförrättning* personligen sig inställer; dock att dels sådan valberättigad, som *till följd av vistelse utom riket eller yrkes- eller tjänsteförpliktelse* är förhindrad att *iakttaga sådan inställelse*, må, i den utsträckning och under de villkor som stadgas i *nyssnämnda lag*, före valet avgiva valsedel, dels ock make må, i den ordning som stadgas i *samma lag*, avgiva valsedel genom andra maken, därest denna är röstberättigad.

Hänvisning: Kungl. Maj:ts proposition nr 216 till 1934 års riksdag.
Konstitutionsutskottets utlåtande nr 16 år 1934.
Första kammarens protokoll den 12 maj 1934.
Andra kammarens protokoll den 12 maj 1934.

Anmärkning: Det av Kungl. Maj:t framlagda grundlagsändringsförslaget har av riksdagen i oförändrad form antagits såsom vilande.

1934 års riksdag har under förutsättning och villkor, att det under förevarande punkt 4) upptagna förslaget till ändrad lydelse av § 24 riksdagsordningen blir slutligt genomfört, antagit Lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 om val till riksdagen, innebärande införande av institutet röstning å annan ort.

5) angående ändrad lydelse av § 3 tryckfrihetsförordningen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 3.

§ 3.

8:o. Smädliga uttryck om rikets 8:o. Smädliga uttryck om den
ämbets- och tjänstemän, i och för som innehar ämbete, tjänst eller an-

(Nuvarande lydelse.)

ämbetet; brottet skall straffas efter allmän lag.

9:o. Smädliga, förgripliga — — — kunna konfiskeras.

12:o. Lögnaktiga uppgifter och vrängda framställningar till allmänhetens förvillande och förledande; brotten umgällas med böter från trettio- tre riksdaler sexton skillingar till och med *ett*hundra riksdaler, och skriften konfiskeras; skolande med böter till enahanda belopp beläggas inbjudningar till deltagande uti inländskt lotteriföretag, som ej tillåtet är, ävensom i utländskt lotteri.

(Föreslagen lydelse.)

nan allmän befattning, i och för befattningen; brottet skall straffas enligt allmän lag.

Falska rykten eller lögnaktiga uttalanden, ägnade att framkalla fara för den allmänna ordningen eller att väcka förakt för offentlig myndighet eller annat organ som äger besluta i offentliga angelägenheter; brottet skall straffas med fängelse från och med en månad till och med två år eller med böter från och med trettio- tre riksdaler sexton skillingar till och med *ett*tusen riksdaler, och skriften konfiskeras.

9:o. Smädliga, förgripliga — — — kunna konfiskeras.

Falska rykten eller lögnaktiga uttalanden, ägnade att framkalla fara för rikets säkerhet; brottet straffes med straffarbete från och med två månader till och med två år eller med fängelse från och med en månad till och med två år eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, med böter från och med trettio- tre riksdaler sexton skillingar till och med *ett*tusen riksdaler, och skriften konfiskeras.

12:o. Lögnaktiga uppgifter och vrängda framställningar till allmänhetens förvillande och förledande i andra fall än ovan i denna paragraf är sagt; brottet umgälles med böter från och med trettio- tre riksdaler sexton skillingar till och med *ett*tusen riksdaler, och skriften konfiskeras; skolande med böter till enahanda belopp beläggas inbjudningar till deltagande uti inländskt lotteriföretag,

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

som ej tillåtet är, ävensom i utländskt
lotteri.

Hänvisning: Kungl. Maj:ts proposition nr 235 till 1936 års riksdag, i vad den
avsåg § 3 tryckfrihetsförordningen.

Konstitutionsutskottets utlåtande nr 44 år 1936.

Första kammarens protokoll den 16 juni 1936.

Andra kammarens protokoll den 16 juni 1936.

Anmärkning: Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till ändrad lydelse
av § 3 tryckfrihetsförordningen har av riksdagen i oförändrad form an-
tagits såsom vilande.

Stockholm den 28 januari 1937.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: Herrar *Reuterskiöld, Strömberg, Gustaf Adolf Börkman, Stendahl, Källman,*
Fredrik Ström, Västberg, Karl Bodin, Nils Andersson, Andersson i Igelboda,
Fast, Bengtsson, Vougt, Andersson i Malmö, Nordström i Torsby, Wallerius,
Werner i Höjen, Mosesson och Hellberg.
